

29.10.2020

Viite: Kunta- ja terveysjaosto tiistai 03.11.2020 klo 09.30 / HE 146/2020 vp / Lausuntopyyntö*Asia: Asia: HE 146/2020 vp Hallituksen esitys eduskunnalle valtion talousarvioksi vuodelle 2021**Teema: Teema 4: Sosiaali- ja terveysjärjestöjen rahoitustilanne ja toiminnan turvaaminen*

SOSIAALI- JA TERVEYSJÄRJESTÖJEN RAHOITUSTILANNE JA TOIMINNAN TURVAAMINEN

STEA-avustukset vuosina 2020 ja 2021

Sosiaali- ja terveysministeriön kautta jaettujen avustusten määrä sosiaali- ja terveysjärjestöille on noussut Veikkauksen tuottojen kasvaessa 2010-luvulla noin 270 miljoonasta eurosta 2020 vuoden 385 miljoonaan euroon.

Hallituksen päätöksen mukaisesti rahapelitoiminnan tuottojen edunsaajille osoitetaan vuonna 2021 vuoden 2019 tuloutustasoa vastaava rahoitustaso. Veikkausvoittovaroista jaetaan näin sosiaali- ja terveysjärjestöille terveyden ja sosiaalisen hyvinvoinnin edistämiseen vuonna 2021 STEA-avustuksina noin 362 miljoonaa euroa.

Arpajaislain uudistuksessa 2016-2017 sosiaali- ja terveysjärjestöjen avustuskeskuksen (STEA) osalta siirryttiin menettelyyn, jossa avustuksina jaetaan kuluvan vuoden tuottoa. Uudistuksen myötä noin yhden vuoden tuot-to siirtyi jakamattomiin tuottoihin. Jakamattoman tuoton purkamiseen on aikaa vuoteen 2026 saakka, ja tuottoja oli jäljellä 2019 tilinpäätöksessä n. 320 miljoonaa euroa. Vuonna 2020 jakamatonta tuottoa käytetään suunnitelman mukaan 42,6 miljoonaa.

Veikkauksen rahapelitoiminnan vuoden 2021 tuotto-odotusten ja hallituksen budjettiesityksen erotus kompensoidaan sosiaali- ja terveysjärjestöille osin arpajaisveroa alentamalla (34 miljoonaa euroa) ja osin jakamattomien RAY-tuottojen kokonaisuudesta (115 miljoonaa euroa).

Vuoden 2021 jälkeen jakamatonta tuottoa on jäljellä tämän hetkisten tietojen mukaan noin 165 miljoonaa euroa.

STEA-avustukset vuodesta 2022 alkaen

Veikkauksen tuottojen odotetaan käsillä olevan koronatilanteen lisäksi tulevien vuosien aikana yhä laskevan vastuullisen pelaamisen korostuessa ja pelihaittojen ehkäisemiseksi tehtyjen toimenpiteiden sekä kansainvälisten peliyhtiöiden

toimien vuoksi. Arvioita tuotosta vuodelle 2022 tai siitä eteenpäin ei voida kuitenkaan vielä tehdä, koska arpajaislain uudistamista koskeva prosessi on vielä kesken.

Sosiaali- ja terveysministeriössä Veikkaus Oy:n tuloutuksista kohdennetaan osa myös Valtiokonttorin toimesta koordinoitaviin veteraanikokonaisuuksiin. Veteraanimomentteihin on tulossa luonnollista vähenemistä, mutta todennäköisesti ei vastaavassa tasossa kuin mitä Veikkaus Oy:n koko-naistuloutus vähenee.

Ns. jakamattomien tuottojen jäljellä oleva summa ei myöskään riitä paikkaamaan yllä mainittua erotusta. Tilanne on haastava ja ilman lisätoimenpiteitä STEA-avustusten määrä tulee tulevina vuosina laskemaan merkittävästi nykytasoon verrattuna. Nopealla aikataululla tapahtuva muutos vaarantaisi sosiaali- ja terveysalan järjestöjen toiminnan tai heikentäisi sosiaali- ja terveysalan järjestöjen toimintaedellytyksiä.

Veikkauksen tuoton alenemaan varautuminen pitkällä aikavälillä edellyttää valtiolta toimia, mutta myös järjestökentältä sopeutumista tilanteeseen. Eri-laisia selvitystoimia tilanteeseen vastaamiseksi on kaavailtu niin STEA:ssa kuin eri ministeriöiden yhteistyönä. Näissä selvityksissä hahmotellaan mm. Veikkaus Oy:n tuoton kehittymisen skenaarioita ja niihin vaikuttavia syitä, toimintaympäristön tarpeita sekä vaihtoehtoja sille, mihin toimintoihin rahapelituottoja tulisi edelleen käyttää ja mistä tulisi luopua.

Järjestöjen toiminta huomioidaan myös sote-uudistuksessa sekä monissa muissa hankkeissa, joissa korostetaan kansalaistoiminnan edellytysten varmistamista.

Osastopäällikkö, ylijohdaja Veli-Mikko Niemi

Johtaja

Kristiina Hannula